

Đúng ba năm sau ngày sụp đổ của ngân hàng đầu tư Lehman Brothers, một thñ y lang Mñ đã bñ c thuñ c cñ p cñ u con bñ nh đñ c mñ i qua ngó vào giñ ng bñ nh cñ a đñ ng Euro Âu Châu.

Nhñ ng nghñ ch lý chính trñ trong tai hñ a tiñ n tñ

Đúng ba năm sau ngày sụp đổ của ngân hàng đầu tư Lehman Brothers (15 Tháng Chín 2008, biñ n cñ chñm ngòi cho vñ khñ ng hoñ ng tài chánh tñ i Hoa Kñ), một thñ y lang Mñ đã bñ c thuñ c cñ p cñ u con bñ nh đñ c mñ i qua ngó vào giñ ng bñ nh cñ a đñ ng Euro Âu Châu.

Năm 2008, ông Timothy Geithner còn là thñ ng đñ c Ngân Hàng Dñ Trñ New York, cñ chñ điñ u tiñ t luñ ng giao đñ ch cñ a Wall Street, mñ t trung tâm tài chánh mñ c bñ nh vñ i hàng loñ t tñ hñ p lñ n nhñ t bñ vñ nñ dñy chuyñ n. Cùng chñ tñ ch hñ thñ ng Dñ Trñ Liên Bang Ben Bernanke (Ngân Hàng Trung ññ ng) và Tñ ng Trññ ng Ngân Khñ Hank Paulson, năm ñ y, Thñ ng Đñ c Geithner trñ c tiñ p đñ i phó vñ i vñ khñ ng hoñ ng. Sau cuñ c bñ u cñ năm 2008, ông đñ c Tñ ng thñ ng tân cñ Barack Obama bñ nhiñ m làm tñ ng trññ ng Ngân Khñ Hoa Kñ, vñ i chñ c năng cñ a mñ t tñ ng trññ ng Tài Chánh nhñ tñ i các nñ c khác.

Thñ Sáu 16, ông Geithner đñ hñ i nghñ cñ a 27 tñ ng trññ ng Tài Chánh Âu Châu đñ góp ý vñ giñ i pháp khai thông vñ khñ ng hoñ ng cñ a đñ ng Euro. Biñ n cñ này đáng chú ý vì là lñ n đñ u tiên mà mñ t thñ y lang Mñ đñ c mñ i qua bàn chuyñ n Euro, khi đñ ng tiñ n này đñ c lñ p ra chính là đñ ... cñ nh tranh vñ i Mñ kim. Và khi Liên Hiñ p Âu Châu - cùng 17 thành viên cñ a khñ i Euro - cùng hiñ u ra là cuñ c khñ ng hoñ ng tài chánh Âu Châu có nhñ ng nguyên nhân nñ i tñ i, chñ không đñ n thuñ n là mñ t vñ lñy lan nhiñ m bñ nh tñ Hoa Kñ.

Trññ c khi đñ n Ba Lan đñ mñ t ngày trong hai ngày hñ i nghñ, ông Geithner hiñ n nhiên có biñ t mñ t vñ c rñ t nhñ mà lñ n tñ i mñ t xñ có vñ trí trñ ng yñ u dù bé tí xñu tñ i Âu Châu.

Thñ tññ ng Bñ, ông Yves Leterne, thông báo sñ tñ chñ c sau khi tñ m xñ lý công vñ trong hñ n mñ t năm. Chuyñ n Bñ bñ khñ ng hoñ ng - Thñ tññ ng phñ i xñ lý thññ ng vñ trong 458 ngày mà chñ a có nñ i các mñ i - phñ n nào giñ i thích nhñ ng hoñ n nñ n cñ a Âu Châu, tñ tiñ n tñ, kinh tñ đñ n chính trñ, không chñ vì gánh nñ ng công trái lên tñ i gñ n 500 tñ Mñ kim (360 tñ Euro), bñ ng 90% Tñ ng sñ n

l ng - và còn cao hơn tình tr ng nguy ng p c a x B Đào Nha. Chuy n quá dài trong m t bài vi t có h n.

B n m vào v trí chi n l c, có 11 tri u dân s ng chung t th i “l p qu c” h n trăm năm tr c vì/nh quy t đ nh c a b n n c Âu Châu là Anh, Đ c, Hòa Lan và Pháp. S dĩ s ng chung vì là hai kh i dân khác bi t, g m có g n 60% dân s là Flemish i mi n B c là nh ng ng i s ng, suy nghĩ và ăn nói nh dân Hòa Lan, khác h n dân Walloon (h n 32%) t i mi n Nam thì gi ng Pháp nh hai gi t n c.

Vì n m trên khu v c g i là bình nguyên mi n B c c a Âu Châu, đ a bàn c a nh ng tr n chi n kh c li t, n c B tr thành gi i pháp t ng nh ng c a ng n y qu c gia liên h , m t vùng trái đ n. Bên trong, hai s c dân chính thì nhìn v hai h ng và l p ra r t nhi u chính đ ng đ trong t ng nh ng không có quá nhi u nh ng b ! Mâu thu n Flemish-Walloon (hay Flamand và Wallon theo Pháp ng) là chuy n th ng tr c và cũng là lý do gi i thích kh ng ho ng chính tr c a B , n i các c ng qu c Âu Châu đ t văn phòng nói chuy n đi u h p và th ng nh t.

Ngày nay, gi i pháp t m th a đáng y có th là m t bi u hi n c a c kh i Âu Châu vì ng n y qu c gia đ u s ng chung mà nhi u khi c nghĩ riêng - và b o nhau không đ c! Khi đ ng ti n đ c h h i th ng nh t trong m t c ch chính tr ch a th ng nh t - Liên Bang Âu Châu nh Liên Bang Hoa K ch là gi c m - ng i ta g p v n đ .

Đ y là m t nguyên nhân căn b n nh t c a v kh ng ho ng tài chánh và ti n t ngày nay. N n kinh t nào cũng có th g p chu k th ng giáng đ i cùng h u qu tài chánh và ngân hàng... T 10 năm nay, lo i v n đ y lây lan và ch ng chéo v i nhau qua nh ng ph n ng ly tâm v chính tr mà khu ch đ i v kinh t .

Sau khi Geithner đ h i ngh t i Ba Lan, ph n ng chung c a các th y lang tài chánh Âu Châu là hoài nghi cách ch n b nh, kê toa và b c thu c c a ông th y M . H p h i thì có th là câu h i đ y m c c m, nh “t cách gì?” Hoa K cũng là m t con b nh kinh t mà! Th c t thì ta nên thông c m vì kinh t cũng là chính tr .

T i Hoa K , t ng tr ng Ngân Kh là chuyên gia đ c ch đ nh vào ch c v chuyên môn vì lý do chính tr c a đ ng c m quy n, v i s đ ng ý c a Qu c H i. Trong v trí y, ông không có toàn quy n hành đ ng. Riêng trong lãnh v c tài chánh và ngân hàng thì ph i th ng xuyên ph i h p v i ch t ch Ngân Hàng Trung ng và ch t ch Qu B o Hi m Ký Thác Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) là hai ng i đi u khi n hai đ nh ch phi chính tr , đ c l p.

Nh ng cũng do ch c năng k l này - k l đ i con m t c a các th y lang Âu Châu - T ng tr ng Ngân Kh M là ng i n m v ng tình hình th c t c a th tr ng đ có kh năng ng x v i bi n đ ng. M t th y lang chuyên tr v các tr ng h p c p tính nguy ng p. N u mu n bi t v b nh tình và các bi n pháp ch a ch y, ông ta hay bà ta có th đi n tho i ho c... b ng qua đ ng nói chuy n v i các viên ch c đ c l p k trên.

T i Âu Châu, th y lang mà có trách nhi m đó ph i liên l c v i 27 c quan h u trách v ngân hàng (27 ngân hàng trung ng c a thành viên Liên Âu, ch a k Ngân Hàng Trung ng Âu Châu ECB, đ nh ch có trách nhi m mà vô th m quy n vì đ b ph quy t) và h n m t ch c

c quan ti n t . N u c n tung ti n đ c p c u các ngân hàng lâm n n - nh hi n nay - thì ph i tham kh o ý ki n c a ba ch c c quan khác.

Ch n i vi c th o lu n và đ ngh ph ng thu c, ng i ta m t nhi u tu n nói chuy n kh n, và th ng thuy t v i hàng trăm chuyên gia, qua ba b n l p thông ngôn, tr c khi có gi i pháp c p bách. Toa thu c c p bách đó còn ph i thông qua Qu c H i, và đ c s đ ng ý c a đ lu n, tr c khi đ c phê chu n và áp d ng.

Sau nhi u năm b th tr ng tác đ ng m i ngày, hàng gi , ngày 22 Tháng B y, các n c Âu Châu đã đ t m t ch ng trình chu c n . Đ n khi kho thu c đ ng ý cho xu t kho thì b nh tình đã qua th i k nguy ng p h n, nên đòi h i m t đ t ch n đoán và ch a ch y khác.

Trong khi y, các th y lang Âu Châu có khi l i... th t c . N i các thành hình sau b u c s m t th i gian tìm ng i, h c vi c và khoác áo đi ch a b nh. Mà vì phòng h i sinh không có ng i tr c, h mong là không g p nhau t i nhà xác.

Hoa K là n i mà sinh ho t dân ch bày ra kh i chuy n tèm lem kh t khùng. Nh ng khi h u s - nh trong v Lehman Brothers, AIG, Fannie Mae, Freddie Mac, v.v... b v n và c n c p c u - các đ nh ch h u trách l p t c ra tay. Kh i xin phép ai, Ngân Hàng Trung ng b m ti n v i l i su t r đ các ngân hàng - k c ngo i qu c b l y b nh - tránh c n ch n đ ng làm tê li t c n n kinh t .

Ch vì th y lang M có th m quy n và kh năng ch m thu c - mua th i gian - đ dù b nh ch a gi m thì v n khó phát tác, r i th tr ng t hàn g n l y. Ch a ch c là h gi i h n đ ng vi n Âu Châu nh ng có m t h th ng linh đ ng và th ng nh t.

Âu Châu thì ch a. Trong khi ch đ i m t Hi n Pháp m i và nhi u hi n ch ng tài chánh khác, th y lang có th xé con b nh làm nhi u m nh. May là h ch a mùa dao và m nhau nh trong quá kh .